ELGESTAD

Deling: Elgestad var allerede i 1352 delt i to gårder som den gang ble kalt øvre og nedre, senere mest vestre og østre. Muligens er prestegården blitt skilt ut herfra, og hvis dette stemmer,, har Elgestad utmark opprinnelig gått helt ned til Vestfjorden. Dette er da en av de store gamle gårdene. Kanskje den i begynnelsen fungerte som prestegård. Vi vet også at det til Vestre Elgestad hørte et fossefall med kvern.

-o-

1400-tallet

Brev fra 1478. Skrevet av biskop Gunnar i Oslo. Biskopen forbyr sin ombudsmann på Teie å befatte seg mer med gården Elgestad som tidligere var pantsatt til biskopen for 10 gylden, men nå er innløst av væbneren Sjøfar Sigurdsson.

Brev fra 1478. Skrevet i Sarpsborg av rådmann Nils Sigurdsson og brorsønner Brynjulv og Rolv Sjøfarssønner. De erkjenner å ha solgt ½ markebol i Elgestad til lagmann i Tønsberg, Tormod Jonsson.

VESTRE ELGESTAD

Kalles i gamle kilder Helgestad

Gårdsnr. 126

E i e r e

1300-tallet **Elgestad som enkesete for en rådmannshustru**

Olav Grimsson i bygården Sappen, nevnt 1327-1352. I et "***Forligelsebreff om arffschiffte effter Oluff Grimßenn, som er*** øffre gaarden Eigelstad(t) ***och Bieleßberg (Bielleßberg) ui Berg (Skjeberg) sogen, daterit paa 34 kong Mogenßis aar (1352-53***)"
Likeså: "***Thuende breffue om kiøb i Wideni (Veum) paa Rolffsøe, soldt till Oluf Grimsen daterit paa 9 kong Mogenßis aar***. (1327-28).
Fra Rødeboka har vi: "***Jtem j nørdre Vidhemum j synzsta gardenom iij aura boll gaff hustrv Gudrvn. firir saal. Olafs bonda sins***."
Olav Grimsson var trolig rådmann i Tønsberg. Derav hustrutittelen på Gudrun. Ut fra dette kan vi sette opp følgende godsliste for Olav Grimsson og hustru Gudrun.

Søndre Veum, Ingedal/Rolvsøy	-	*minst 3 øresbol i søndre gården*
Øvre (Vestre) Elgestad, Nøtterøy	-	*Hele gården*
Nedre (Østre) Elgestad, Nøtterøy	-	*minst 1 øresbol*

Gift med Hustru **Gudrun**. Ifølge Rødeboka ga Gudrun på Elgestad 1 øresbol i Nedre (Østre) Elgestad til Nøtterøy prestebord. Dermed kan det tyde på at Gudrun har bodd som enke på Elgestad.

Laurentiuskirken i Tønsberg eier 1 markebol i Elgestad. Dette må gjelde Vestre gården.

I landkommisjonen 1661 nevnes en kvernfoss under gården med en skyld på ½ daler.

B r u k e r e

Helge Elgestad. Bruker 1593 og levde ennå 1604.

*

Kristen Elgestad. Bruker 1605-ca. 1635. 1636-1637 er han skysskaffer.

*

Gudmund Elgestad. Bruker ca. 1635-1655. I koppskatten 1645 betaler Gudmund Elgestad for seg og sin kone – 16 skilling. Skattematrikkelen 1647 (-49): "***Gudmund Elliestad til proustiet smør 3 bispd. (Er) 1 skippd. Proustiet bøxsellen. Skatt 2 dr***." Døde uten å etterlate seg midler sier tingalmuen.

*

Erik Lauritsen, født ca. 1617 (48 år i 1665). Bruker ca. 1655-1675. Hans kone var kanskje **Eli Kristensdatter Elgestad**, født ca. 1605. Begravet 31. desember 1698, 93 år gammel. "***Graffæst(et)***"**.** Erik "***Ellestad***" ble tiltalt i 1665 for forsømt skyssferd, og måtte bøte 13 mark sølv.

*

Helge Bjørnsen, født ca. 1645 (61 år i 1706). Nevnt ca. 1675-1720. Gift.
Barn:

1. **Else Helgesdatter Vestre Elgestad**. Gift 4. januar 1703 med **Jon Olsen**.[1]
2. **Mari Helgesdatter Elgestad**. Begravet 8. mars 1753. Trolovet 10. januar og gift 14. februar 1715 med **Jørgen Halvorsen Strengsdal**, født ca. 1680. 26 år og ungkar i 1706. (Se bruksnr. 14). Begravet 9. mars 1753.
3. **Gunhild Helgesdatter**, døpt 27. november 1687. Død på Elgestad. Begravet 9. mars 1718, 30 år gammel. Gift 22. oktober 1714 på Nøtterøy med **Gulbrand Mattisen** fra **Andebu**, trolig døpt i Høyjord 11. desember 1680 som sønn av Mats Prestegården. Begravet fra Ødegården under Skjærsnes i Stokke 29. desember 1747, 69 år gammel. Bodde her 1714-1719. I 1719 kalles han soldat i Hr. Major Rømers kompani. Da stevner han naboen Nils Hansen Østre Elgestad, fordi denne i hans fraværelse tok ei ku og to svin.
   Barn:
   1. **Mari Gulbrandsdatter**, døpt 18. april 1715. Konfirmert fra Trolltorød 2. mai 1734. Begravet fra Trolltorød 14. september 1735, 20 år gammel.
   2. **Berthe Gulbrandsdatter**, døpt 24. oktober 1716. Hos foreldrene i 1748.

   I 1679 måtte Helge Vestre Elgestad betale 3 daler han skyldte til Karen, salig Anders Madsens.

   Gulbrand ble gift (2) med **Maren Hågensdatter**, trolig fra Rusletvedt i Stokke og 4 år i 1706 (født 1702). (Sønn til Håkon Olsen Rusletvet i Stokke, nevnt ca. 1695-skifte 9. september 1713 og Live Andersdatter.) Broren Anders Hågensen på Sanderønningen under Søndre Sande. Det er skifte etter Gulbrand 13. juni 1748. De er da bosatt på plassen

[1] Ivar Olsen Brattås skriver Lorens Berg, men det står faktisk Joen Olsen. Trolovet 1. november 1702???????

Hogsrød under Skjærsnes i Stokke.[2] På enkens vegne møtter Lars Brynildsen Vestre Var. Han finner vi igjen på Jakobsrød/Ødegården under Teie.
De har trolig en datter:

3. **Maren Gulbrandsdatter**. Levde 1770. Trolovet 16. november 1747 og gift 20. januar 1748 med **Johannes Torsen**, født ca. 1699. Bruker på Hogsrød 1748-1770. Begravet fra Langeli 26. april 1782, 84 år gammel.
   Barn:
   1. **Gunhild Johannesdatter**, døpt 28. juli 1748 fra Hogsrød under Skjærsnes. Trolovet 25. november 1768 og gift 11. januar 1769 med **Anders Jonsen Skjærsnes**. På Hogsrød og Langeli.
   2. **Tonette Johannesdatter**, døpt 15. februar 1751. Fadder fra Vestre Hvål i 1768. Hun fikk et barn utenfor ekteskap i 1778 med en **Hans Pedersen Tannestad** fra Nøtterøy. Se uplassert under Tanstad.
      Barn:
      1. **Anne Hansdatter**, døpt 6. mai 1778. Faddere: Helvig Knutsdatter Brunstad, Helvig Kristoffersdatter Skjærsnes, Nils Kristoffersen Valberg, Kristian Jensen Melsomvik, Peder Andersen Hogsrød.
   3. **Kristoffer Johannesen**, døpt 8. desember 1752.
   4. **Jens Johannesen**, døpt 13. april 1755. Trolovet 27. april og gift 24. juli 1781 med **Helvig Kristoffersdatter**. På Hogsrød, siden Råstad eie, Langeli og Øde Vear.
4. **Arne Helgesen**. Helge Elgestad betalte i 1703 leiermålsbøter på 12 riksdaler for sin salige sønn Arne Helgesen fra 1699.

En fjerde datter her var kanskje:

5. **Martha Helgesdatter**. Trolovet 3. april og gift 7. mai 1721 på Nøtterø med **Anders Håkonsen Rusletvet** i Stokke, født 1696 (10 år i 1706 og 17 år i 1713). På Sanderønningen under Søndre Sande

Det kan ikke bevises, men ut fra oppkalling, så var kanskje Helges mor den **Mari Helgesdatter S. Sande**, født ca. 1621. Begravet 3. mai 1706, 85 år gammel. Se uplassert under Søndre Sande.

*

Jon Olsen Ager, født ca. 1683. Begravet 8. mars 1746, 63 år gammel. Oppholdt seg på Teie, da han ble gift 16. juni 1712 med **Inger Olsdatter Mellom Smidsrød**, døpt 8. november 1691. Begravet 12. november 1765 fra (Vestre) Gunnestad, 75 år gammel. Kom til Skjerpe står det i bygdeboka, men dette må være den "***Joen Skiernes/Skiersnæs***" søm døper og begraver barn på Nøtterøy 1712-1716. At dette er en av Skjerpegårdene er lite trolig. Det må være gården Skjærsnes i Stokke der de nevnes 1712-1729. På Vestre Elgestad fra 1723.
Barn:

1. **Ole Jonsen**, døpt 18. desember 1712 fra "***Skiernæs***". Han hadde noen år før farens død reist til Holland.
2. **Hans Jonsen**, døpt 25. mars 1714 fra "***Skiersnæs***". Trolig han som blir begravet 5. mai 1715. Far: "***Joen Skiersnæs***".
3. **Barbro Jonsdatter**, døpt 23. februar 1716 fra "***Skiersnæs***". Tvilling. Begravet 20. februar 1718. Far: "***Joen Skiersnæs***".
4. **Helvig Jonsdatter**, døpt 23. februar 1716 fra "***Skiersnæs***". Tvilling. Trolovet 10. november 1744 og gift (1) 4. januar 1745 med **Lars Hansen Østre Nøtterøy**. Bodde her.

[2] Sk.pr. 7, No. 23, Fol. 128b

Trolovet 28. juli 1752 og gift (2) 25. januar 1753 med **Hans Knutsen** født ca. 1726 på Rove i Stokke. Først på Østre Nøtterøy og så til Mellom Smidsrød, se der.
Barn født på Elgestad mellom Helvig og Lars:
1. **Ole Larsen**, døpt 12. september 1745. Begravet 9. juli 1748, 3 år gammel.
2. **Jon Larsen**, døpt 11. september 1746.
3. **Jens Larsen**, døpt 28. oktober 1747.

1749 (20. desember) var det skifte på Vestre Elgestad etter Lars Hansen. Enken Helvig Jonsdatter og barna: 1. Jon Larsen, 2 år. 2. Nils Larsen 1 ½ år.

5. **Olea Jonsdatter**. Begravet 23. juni 1720. Far: "***Joen Skiersnæs***". Død liten.
6. **Mari Jonsdatter**, døpt 16. juli 1725. Far: Jørn Elgestad. Begravet 4. mai 1746, 21 år gammel.
7. **Ingeborg Jonsdatter Elgestad**, født ca. 1721. Død 21. mai og begravet 28. mai 1802, 80 år gammel. Trolovet 20. oktober og gift 13. desember 1746 med **Ivar Hansen Vestre Gunnestad**, og kom dit.
8. **Hans Jonsen**, døpt 6. juni 1729. Begravet 9. juni 1729 fra Vestre Elgestad.
9. **Ole Jonsen**, døpt 19. november 1730. Begravet 4. mars 1731.
10. **Live Jonsdatter**, døpt 27. desember 1732. Begravet 17. februar 1770, 37 år gammel. Faddere: Ane Smidsrød, Thomas Smidsrød, Aleth Tanstad, Christopher Tanstad, Ane Elgestad. Trolovet 13. juni og gift 12. september 1758 med **Hans Johannessen Lille Horperød** og kom til **Vestre Gunnestad**.

1746 (10. mai) ble det holdt skifte på Vestre Elgestad etter Jon Olsen Ager. Enken var Inger Olsdatter. Barna: 1. Ole Jonsen, 34 år. Han hadde for 3 ½ år siden reist til Holland og ingen viste hvor han var. 2. Helvig Jonsdatter, gift med Lars Hansen og bosatt på vestre Elgestad. 3. Ingeborg Jonsdatter, 23 år. 4. Live Jonsdatter, 12 år. På skiftet møter barnas søskenbarn (på morssiden) Peder Johannesen Sem på Nøtterøy. Jon har en myndling, Anne Olsdatter.

*

Tomas Rasmussen fra **Mellom Smidsrød**, født 1709. Gift 1729 med **Maren Hansdatter Gunnestad**, døpt 14. september 1704. Overtok Mellom Smidsrød. Senere til Vestre Elgestad.

1753 (29. august) ble det holdt skifte på (Vestre) Elgestad etter Tomas Rasmussen. Enken var Maren Hansdatter. Barn: 1. Anders Tomassen, 8 år. Tilstede enkens far, Hans Pedersen Gunnestad og farbroren, Ole Rasmussen fra Tønsberg.

Østre Nygård – Nygård Nedre

Bruksnr. 4

Tomas Gundersen, f. 1721 på Kleppan i Undrumsdal. Gift 1752 **Else Anundsdatter Råen**, født 1707 i Undrumsdal. Begravet 4. april 1783, 77 år gammel. Klokker på Nøtterøy. Ingen barn. Skifte i Tønsberg 7. juli – 13. november 1801. Han bodde da hos Johannes Stenmalen.

*

Berthe Sørine Johannesdatter. (Datter til klokker Johannes Andersen i hans andre ekteskap.) Trolig i tjeneste på Nygård, hos den nye klokkeren. Trolovet 30. november fra Østre Nygård og gift 6. januar 1785 med **Johannes Hansen Stenmalen** under Tømmerholt.
Barn født på Nygård:
1. **Else Andrea Johannesdatter**, døpt 4. oktober 1788.

*

Lars Andorsen Prestegården. Trolovet 29. september og gift 4. november 1789 med enken **Anne Kristoffersdatter Østre Nygård**, fra Vestre Nygård. Personalia, se Kjærnås under Prestegården.

Peder Kristoffersen Østre Nygård. Gift med **Kirstine Arnesdatter**. De får alle sine barn både før og etter på Østre Nøtterøy, så det kan hende det er feilskrevet i kirkeboka
Barn:
1. **Søren Pedersen**, døpt 11. september 1791 fra Østre Nygård.

*

Peder Pedersen, født ca. 1735 (66 år i 1801). Død 23. mai og begravet 30. mai 1807, 72 år gammel. Kalles i 1801 for husbonde og krøpling. Han har opphold av sin fraværende stedatter. Gift med **Mari Hansdatter**, født ca. 1729 (72 år i 1801).

I tillegg bor her i 1801:
Randi Trulsdatter, matmor, 63 år, enke etter første ekteskap, inderst og lever av arbeide og sønnens hjelp. (Hun er fra Nordre Smidsrød. Se Øvre Tanstad.)
Amund Andersen, hennes sønn, 24 år, ugift, innrullert matros

PLASSER OG HUSMENN

SMITTEN – Elgestad EIET

Senere kalt Herstad

Denne plassen lå nok på grensen mellom Vestre Elgestad og Herstad og har fra gammelt av trolig vært en del av Herstads utmark. Senere ble grensene flyttet og den ble lagt under Vestre Elgestad.

Svend Hansen Herstad kjøpte denne plassen i 1762 av Pastor Clemmet Samsing. Svend døde i 1789. I 1790 kjøpte **Hans Johannesen Vestre Gunnestad** plassen og flyttet hit. Hans ble gift på nytt for tredje gang og flyttet til Tanstad-eie, der han bor i 1801. Det var sønnen som overtok.

*

Peder Hansen, født 1765 på Vestre Gunnestad. Trolovet 1. desember 1791 og gift 4. januar 1792 med **Ingeborg Gundersdatter Vestre Kjøle**. Kalles Roppestad når hun gifter seg. I 1801 kalles dette stedet bare for Elgestadeiet. Ingeborg er enke, 35 år. Det står at hun er jordløs og lever av arbeide og almisse av sognet.
Barn:
1. **Gunder Pedersen**, døpt 22. september 1792 fra Vestre Gunnestad. 8 år i 1801. Overtok som husmann på Smitten. Se nedenunder.
2. **Hans Pedersen**, døpt 24. oktober 1794 fra Vestre Gunnestad. 6 år i 1801.

3. **Henrik Pedersen**, født 1. april og døpt 5. april 1798 fra Vestre Herstad. 3 år i 1801. Sjømann. Kom til Amundrød under Prestegården.

*

Gunder Pedersen, døpt 22. september 1792 fra Vestre Gunnestad. 8 år i 1801. Død 1869, 78 år gammel. Gift med **Anne Marie Andersdatter** fra Stokke, født 1793. Død 1870.
Barn:

1. **Ingeborg Helene Gundersdatter**, født 1821.
2. **Peter Andreas Gundersen**, født 1823. Sjømann. Gift 1848 med **Anne Sørine Olsdatter Østre Ekenes**.
3. **Hans Mathias Gundersen**, født 1825.
4. **Karen Lovise Gundersdatter**, født 1827. Gift 1852 med tømmermann **Andreas Andersen**, født 1811 på Vestre Klopp i Ramnes.
5. **Rasmus Arnt Gundersen**, født 1829. Sjømann. Gift 1857 med **Anne Marie Jensdatter Lia (Smidsrødlia)**.
6. **Gres (Gregers) Martinius Gundersen**, født 1735. Død 1912, etter et fall ned fra et loft. Murer. Gift 1885 med **Karoline Amalie Johannesdatter**, født 1837 i Sverige. Død 1907.
7. **Ole Kristian Gundersen**, født 1837. Død 1906. Seilmaker. Gift 1862 med **Grete Sofie Olsdatter Herstad** under **Prestegården**. Død 1916 i Tønsberg.